

انواع سوء رفتار و غفلت درباره کودک

کودک آزاری و سوء رفتار درباره کودک به چهار دسته تقسیم می‌شود.

۱. سوء رفتار جسمانی یا کودک آزاری جسمانی:

هر گونه جراحت عمدی از جمله کبودی‌های کوچک تا شکستگی‌های شدید، سوزاندن، خفگی، ضربه زدن یا هر روش دیگری که از سوی والدین یا مراقب کودک اعمال شده است، در این دسته قرار می‌گیرد. چنین آسیبی صرف نظر از نیت و قصد مراقب سوء رفتار تلقی می‌شود. البته تنبیه جسمانی مانند ضربه زدن آرام به نواحی غیر حساس بدن مادامی که منطقی باشد و منجر به جراحت و آسیب جسمانی نشود سوء رفتار جسمانی محسوب نمی‌شود.

۲. سوء رفتار جنسی یا کودک آزاری جنسی:

شامل هر گونه عمل جنسی با یک کودک به منظور تأمین لذت جنسی می‌شود. همچنین بهره‌کشی غیر تماسی از کودک مانند اجبار، دوز و کلک، اغفال، تهدید یا فشار به کودک برای شرکت در اعمالی با هدف ارضای جنسی دیگران (بدون تماس جسمانی مستقیم بین فرد مرتکب سوء رفتار و کودک) سوء رفتار جنسی محسوب می‌شود.

غفلت از کودک:

هر گونه اقدام نکردن یا فاحش اثبات شده یا مورد ظن از سوی والد یا مراقب که کودک را از نیازهای اساسی متناسب با سن او محروم می‌کند و در نتیجه به آسیب جسمانی یا روان شناختی کودک منجر می‌شود یا چنین قابلیت‌هایی دارد، در این دسته از کودک آزاری قرار می‌گیرد مانند ترک کودک، نداشتن نظارت کافی، کوتاهی و قصور در رسیدگی به نیازهای ضروری هیجانی یا روان شناختی یا فراهم نکردن پیش نیازهای آموزش، مراقبت پزشکی، غذا، سرپناه و پوشاک لازم برای کودک.

۳. سوء رفتار روان شناختی یا کودک آزاری روانی:

اعمال نمادین یا اظهارات شفاهی عامدانه از سوی والد یا مراقب که به آسیب چشمگیر روان شناختی کودک منجر می‌شود یا چنین قابلیت‌هایی دارد، به طور مثال پرخاشگری، انتقاد، تحقیر، تهدید، صدمه زدن یا رها کردن اشیا یا افرادی که برای کودک اهمیت دارند یا تهدید به انجام این کارها، زندانی کردن، سربلا کردن و اجبار کودک برای اعمال دردبر خودش، تادیب مفرط کودک با روش‌های جسمانی و غیر جسمانی.

خانواده

عامل ۸۰ درصد کودک آزاری‌ها در ایران

پیامدهای کودک آزاری روی کودک و جامعه

کودک آزاری رخدادی است که در چرخه‌ای معیوب در طول زمان تکرار و تشدید می‌شود چرا که بسیاری از کودکان قربانی به دلیل باز ماندن از مسیر رشد طبیعی انسانی و شکل‌گیری ریشه‌های انواع اختلالات روانی در بزرگسالی تبدیل به والد می‌شوند که خود به آن دچار بودند و با هر بار تکرار این چرخه در طول نسل شدت و فراوانی مشکلات بیشتر خواهد شد. مشکلاتی چون بزهکاری، عزت نفس پایین، افسردگی، اضطراب، بدبینی، انحراف جنسی، خشم و عصبانیت، دیگر آزاری، خود آزاری، خودزنی، خودکشی، شکست تحصیلی، اعتیاد و... که علاوه بر خود فرد در بیان اجتماع ران نیز می‌گیرد دوبه تدریج فضای سمی می‌سازد که کودکان سالم هم ممکن است با تبدیل شدن به قربانیان این چرخه در آینده در جایگاه یک متجاوز قرار گیرند. مگر این که تمامی افراد جامعه در سطوح مختلف ارتباطی با کودک قربانی گامی برای مقابله با این مشکل بردارند و کودک را به مسیر رشد طبیعی بازگردانند.

منبع آمارها: شبستان، پایگاه اورژانس اجتماعی، سازمان جهانی بهداشت، فارس

وظیفه مردم و خانواده کودک در مقابل کودک آزاری

نگذاریم کودک دیگری قربانی شود

سپیده حسینی | دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

یکی از ناراحت‌کننده‌ترین خبرهایی که این روزها در صفحات حوادث روزنامه‌ها و فضای مجازی دیده می‌شود، درباره کودک آزاری است. در سراسر جهان از هر چهار کودک، یک کودک قربانی خشونت و کودک آزاری شده است. ۲۳ درصد این کودکان در معرض خشونت فیزیکی هستند و ۳۶ درصد با آزارهایی نظیر تهدید، تحقیر، توبیخ، اعمال فشار عاطفی و نظایر آن مواجه شده‌اند. کودکان معلول در مقایسه با کودکان عادی چهار برابر بیشتر در معرض چنین رفتارهایی هستند و بیشترین آزار در محیط خانه به کودکان روا می‌شود. در ادامه به دسته‌بندی انواع کودک آزاری، وظیفه یکی از والدین درباره کودک آزاری والد دیگر و مسئولیت‌های مدنی مردم می‌پردازیم.

پرونده

علل کودک آزاری

سه مورد از مهم‌ترین علل کودک آزاری عبارتند از:

۱. عوامل روانی: ابتلای والدین یا مراقب کودک به مشکلات عاطفی، رفتاری یا اختلال روانی از قبیل افسردگی، تحمل پایین در برابر ناکامی، ناتوانی در کنترل خشم، نقص در همدلی، عزت نفس پایین، اضطراب، استرس ادراک شده، درماندگی و اعتیاد.

۲. عوامل خانوادگی: نداشتن سرپرست و جدا بودن پدر و مادر از یکدیگر، اختلاف بین پدر و مادر و محیط خانوادگی پر تنش، مبتلا بودن پدر، مادر یا دیگر اعضای خانواده به اختلالات روانی، والدینی که خود آن‌ها نیز قربانی خشونت بوده‌اند، انتظارات غیر واقعی و بیش از توان کودک، استفاده از کودک برای ارضای نیازها یا آرزوهای ناکام توسط والدین (مانند آرزوی تحصیل در یک رشته خاص)، طلاق، بدسرپرستی، ازدواج‌های مجدد.

۳. عوامل اجتماعی-اقتصادی: فقر، حمایت کافی، قانون از کودکان، ضعف و محدودیت سیستم‌های مددکاری، ناآگاهی اجتماعی درباره مسئولیت‌های مدنی، فرهنگ محافظه کاری و بی تفاوتی.

وظیفه والد در قبال کودک آزاری

در شرایطی که فرد کودک آزاری از والدین است، مسئله پیچیده خواهد شد چرا که والد دیگر در برابر موضوعات متناقضی مانند علاقه به همسر، تمایل به حفظ کانون خانواده و رازداری، آگاهی نداشتن از اختیارات یک والد و خطر مزها، ترس از دست دادن همسر و فرزندان، امید به تغییر، ناآگاهی از حقوق اخلاقی کودک و پیامدهای کودک آزاری و... دچار تعارض می‌شود به گونه‌ای که ممکن است احساس کند در بن بست گرفتار شده و هیچ راهی پیش رویش نیست.

کودک تان باید شمارا محرم اسرارش بداند

والد عزیز وظیفه شما به عنوان یک پدر یا مادر در وهله اول محافظت از مرزهای جسم و روان فرزندتان است. به طور قطع تصمیم‌گیری در چنین شرایطی برای هر فردی بسیار دشوار خواهد بود و با توجه به این که احتمالاً خود شما نیز در زندگی با همسر آزارگر قربانی شده‌اید و شرایط سختی را می‌گذرانید، باید بدانید به عنوان یک فرد بزرگسال تصمیم‌گیری صحیح و اقدام به موقع، وظیفه اخلاقی و انسانی شماست. به فرزند خود درباره حریم جسمی‌اش آموزش دهید و به او یادآور شوید گاهی ممکن است فرد آزارگر او را به اشکال مختلفی تهدید کند تا مسئله را به فردی نگوید. به کودک اطمینان دهید که کار درست مطرح کردن موضوع با شماست و این که شما در هر شرایطی از او محافظت خواهید کرد و به او اعتماد می‌کنید. علاوه بر این هر گونه علامت و نشانه‌های بدنی و رفتاری را (مانند قرمزی و کبودی پوست، حساسیت ناگهانی به مسائل غیر مرتبط با سن و سالتش) در کودک خود پیگیری کنید و همواره هوشیار باشید. به خاطر داشته باشید تنها در رابطه‌ای مبتنی بر اعتماد و ایمنی کودک تان شما را محرم اسرار خود خواهد دانست.

ادامه زندگی را منوط به حل مشکل کنید

بعد از آگاهی از نشانه‌های هر نوع تجاوز با غفلتی درباره کودک با توجه به دسته‌بندی مطرح شده در ابتدای مطلب که ممکن است جسمی یا روانی باشد، اقدامات لازم را به عمل آورید. اگر این فرد همسر شماست از او بخواهید رفتار آسیب‌رسان خود را متوقف سازد و ادامه زندگی با او را منوط به مراجعه به روان‌شناس و حل این مشکل کنید. اگر وی حاضر به همکاری با شما و توقف رفتار خود نیست، فرزندتان را از دسترس او خارج و با یک مددکار اجتماعی برای ادامه مسیر مشورت کنید. اگر فرد آزارگر همسر شما نیست، پس از اطمینان از دسترسی نداشتن فرد کودک آزار به فرزند خود و تأمین امنیت جسمی و روانی او با یک مددکار مشورت و مسیر پیگیری قانونی را دنبال کنید. اگر در زمان آزار ساندن به کودک حضور داشتید ابتدا کودک را از دسترس همسر خود خارج کنید حتی اگر مجبور به گرفتن کمک از شخص دیگری ولو همسایه یا پلیس شدید، پس از تضمین امنیت کودک در شرایطی آرام به گفت و گو با همسر خود بپردازید و شروط فوق را برای ادامه زندگی به او بگویید.

مسئولیت مدنی شهروندان در قبال کودک آزاری

بی تفاوتی در برابر کودک آزاری، دیر یا زود می‌تواند منجر به قربانی شدن یکی از عزیزان خودمان شود و با روند افزایشی که در پیش می‌گیرد، وضعیت اجتماعی را برای کودکان روز به روز ناامن تر خواهد کرد بدین منظور باید در جایگاهی که هستیم درباره اطراف خود هوشیار باشیم و کوچک‌ترین نشانه‌های کودک آزاری مثل جراحت، لاغری بیش از حد و مواردی از این قبیل را شناسایی کنیم و با تحقیق و بررسی بیشتر در صدد آزمون ظن خود بر آییم و در نهایت اگر حدس مان تا حد زیادی به واقعیت نزدیک شد با اورژانس اجتماعی تماس بگیریم و پس از مطمئن شدن از پیگیری آن‌ها بقیه کار را به این عزیزان بسپاریم. برنامه اورژانس اجتماعی تلفیقی از مداخله در بحران، مداخله فردی، خانوادگی و اجتماعی (مرکز اورژانس اجتماعی) و خط تلفن اورژانس اجتماعی ۱۲۳ است. ویژگی مهم این برنامه تخصصی بودن، به موقع و در دسترس بودن است.

۱۱ از ۴

کودک در دنیا

مورد کودک آزاری قرار می‌گیرد

۱۳ از ۱۱

کودک در ایران

مورد کودک آزاری قرار می‌گیرد

زندگی سالم
پنجشنبه
۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۶
شماره ۱۰۳۸

خانواده مشاوره

۱۶۰۰۰

کودک آزاری

در ۶ ماه گذشته به ثبت رسیده است